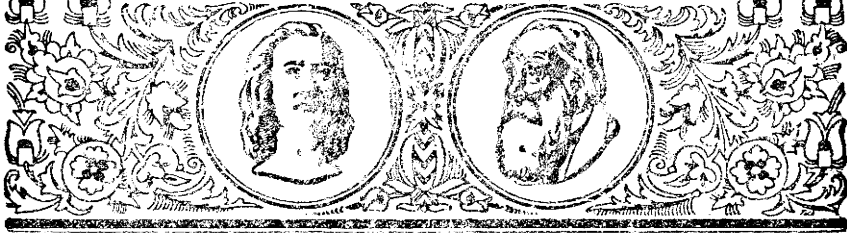

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BORÓS GYÖRGY.

Uti levél húsvéti gondolatokkal.

Szép tavaszi vasárnap délután volt. Utam több falun keresztül hazafelé vezetett. Az egyik faluba beérve fűz, jegenyék árnyékában hosszú fatönkök heverték, ahová a falu népének javarésze össze volt gyűlve.

Már távolról hallatszott a nagy zaj. Valami fölött szörnyen csztözödtak. Goromba szavak, közben káromlások hallatszottak. Amikor közel értem a zajos társasághoz, egy ismerősömet pillantottam meg. Aki szintén reám ismert és felém tartott. Megkérdeztük egymást és beszélgetni kezdtünk. Kérdezősködtünk egymásnak a sorsa felől, mint aki régen nem látta egymást.

— „Nem tudunk pajtás megegyezni, (valami közügyet osztunk) már sokszor összegyűltünk de sohasem tudunk eredményt elérni és már ugy elmérgesedett a helyzet, félek nem lesz jó belőle“. Mig ismerősöm ezeket mondta, újra kitört a vihar. Iszonyuan szidták egymást, felugráltak a fatönkről és már kezdtem én is hinni, hogy nem lesz jó belőle, összecsapnak, verekedni kezdnek. Semmi gyönyörűségem nem volt, hogy sokáig időzzem közöttük. Elbucsuztam ismerősömtől, aki még egy darabig elkisért. Gondolataimba merülve folytattam utamat.

Kiértem a faluból. A sáncoldalon vadvirágok feslettek. A buza-
vetés szárközépig erő magasságban himbálódzott az enyhe tavaszi
lég fuvalmán. Közöttük a fűrj pitypalattyolt. A vetés fölött pacsirta
trillázott. Az erdő felől kakuk, a kertekből pedig a csalogány és
sárgarigó hangja hallatszott. Az ut mentén gyümölcsfák állottak,
rajtuk a virágrügy kibomló félben volt, közöttük a tavaszi napsugár
játszadozott. Megálltam. Szétnéztem. Ó csudás szép tavasz. S...
S...
S...

Vári Albert ur

Loco

Str. Al. Vlăhuță 6 [Bolyai-u.]

villanysugarak futnának ereimen keresztül. E szent harmonia lelkeket magával ragadta és kimondhatatlan jóleső érzés fogott el. Szerettem volna dalolni és bele kiáltani a ragyogó tavaszi fénybe, hogy értelek, szeretlek, imádlak!

De nem tettem, nem tehettem, mert az ihletett perc lelkeket magával ragadta, nem volt hozzá erőm. A helyett elő vettem noszesemet és jegyeztem.

Akkor ébredtem öntudatra, amikor már a másik falut is elértem.

A község házából muzsikaszó hallatszott. Tánc volt. Az uton asszonyok állottak. Sebessen beszélgettek. Az egyik mondja: ez volt a hibás, a másik pedig az ellenkezőjét állítja, nem igaz, a másik kezdte, ő ütötte meg először. (A legények verekedtek gondoltam magamban, ami igaz is volt.) Tehát itt is baj van, itt sincs béke... Alig vártam hogy elhagyjam a falut, hogy kint, a szabad természet szent öléen lehessek Ahol virág fakad, madár dalol, ahol szabadon gondolataimnak, élhetek és ahol béke van.

A következő faluban már több ismerősöm volt. Gondoltam, itt megpihenek és legalább egy félórát valamelyik barátomnál eltöltök, ami éppen kapóra jött, az uton találkoztam egy katona barátommal. Örvendett nagyon, hogy találkoztunk. Tőle is szintén kérdezősködtem hogyléttük felől. Hadd el barátom, ne is kérdezd, nincs ilyen átkozott falu több a világon, mint a miénk. Maholnap nem is köszönünk egymásnak. Én szinlelt csodálkozással feleltem rája, mintha nem hinném, mintha a békesség országából jönnék és mint nagy csudát bámulva hallgattam a barátom kifakadásait. Közben elhívott házához, mi közel volt találkozásunk helyéhez. Nem akarom leírni, hogy miket hallottam tőle, elég annyit megjegyezni, hogy a barátom szerint ez festett a legsiralmasabban, amit azon a nap hallottam és láttam.

Ahogy a barátomtól távoztam nem messzire egy gyalogösvény vezetett át a nagy utból a határon. Hogy utamat rövidítsem a gyalogösvényre tértem, ahol egy hirtelen fordulóban temető tűnt a szemem elé. És mint aki idegen helyen jár, megfigyeltem mindent alaposan.

Bolyongani kezdtem a sirhantok között. Ismeretlen neveket olvastam, olvastam olyan neveket is, amelyeknek tulajdonosa 100 éve, 150 éve hogy meghalt. Voltak egész ujak is. Ki tudja hány nemzedék pihen itt örökös békében? Vajjon ezek, amikor éltek, békében éltek-e egymással? Kérdeztem önön magamtól. Leültem egy sirhantra és gondolkodtam. Vajjon azok az emberek, akik ma a békételességben élnek, gondolnak-e arra, hogy 40—50 év múlva közöttünk még hírmondó is alig akad? Istenem, az ember élete ebben a világűrben mily rövid és ezt a rövid időt is majdnem örökös gyűlölködésben, civakodásban, békételességben éli le. És miért? Mert önzők vagyunk és mert sohasem keressük az igazságot.

Az emberi önzés, a gőg, az irigység irgalmatlanul eltörpít maga előtt a felebaráti szeretet, megértés, megbocsájtás minden szimbolumát. Jólesik a megfojtott igazság, béke és szeretett sirhantja fölött táncolnunk. És ez így tart egész addig, míg az örökös béke

hazájába küldik az embert. Talán csak akkor ébred öntudatra, amikor már késő. Amikor már sorsa fölött nem ő, hanem az isteni végzet hatalom intézkedik. És mintegy önkénytelenül fülembé cseng, a nagy magyar költőnek Adi Endrének ez a verse:

Nem nézhetünk egymás szemébe
Majd egykor holtan.
Fölpattant nagy, halottszemeink
Kérdve világítják az éjünk:
Miért nem voltunk jók egymáshoz,
Amikor éltünk?

* * *

Husvét jön. A feltámadás ünnepe. És ez eljön minden évben, mint ahogy eljön vele együtt a tavaszkelte, a lombfakadás, madárdal, virágnylás. Vajjon mikor jön el az embereknek a tavaszkelte? Vajjon mikor jön el lelkében a feltámadás ünnepe?... Vajjon mikor olvad föl a jégkéreg lelkünkben, mely után a testvéri szeretet lobogtatná színes zászlóját. És mi elébe menve kiáltanók: Hozsánna! Hozsánna! szórva a szeretet virágait lábai elé?... És énekelnök föltámadott a szeretet az emberek fiai közt. Ó, ezek mind nagy kérdések. Itt közből még a véres nagypéntek áll, a „feszítsd meg, feszítsd meg ötöt“ hallatszik még.

Ó jöjj husvétii szeretet, jöjj tavaszi verőfény, melengesd föl elfásult kebelünk, hogy sugarad melegén munkálkodhassunk, építhessük föl lelkünkben a szeretet, megértés templomát.

Bencéd.

Izsák Domokos.

.....

Edison.*

1847–1931.

Irta: Struther Jan.

Egyetlen rövid vallomásban

Felfedte élte sikerét:

„Egy százalék volt csak az ötlet,

A többi mind-mind veríték!”

Alázatos, józan dicsekvés

S mégis megfelel mindenért,

Hisz egyetlen veríték-csöppje

Száz ötletünknel többet ért!

Angolból fordította Sz.-I. S.

* A világhírű feltaláló halála alkalmából.

Amit észre kellene venni.

Egyszerű, de furcsa történetet írt a mi Gyallay Pap Domokosunk, a Pásztortűz legújabb számába. Címe: *A fortélyos jobbágy példája*. Régi, de igaz historia. Most is sokakkal megtörtént ami Toroczkay György uram torockószentgyörgyi jobbágyával Kovács Mártonnal. Elfogyott az élelem, közelgett a tél és sok volt az éhes gyermek. Kovács Márton rendes szokás szerint a földes urhoz folyamodott élelemért. Kapott is, de alig néhány napra valót. És az ur szíve hajthatatlan vala.

Kovács Márton eszet kérni nem ment a szomszédba. A német hadak a régi német világban gyakran vonultak át Torockószentgyörgyön Enyed felé s jórészt mindig kifosztották a falu népét. Kovács Márton azt a furlangot találta ki, hogy Toroczkay uramnak egy német tiszt ismerőse nála hagyta a kis fiát amíg hosszú utjáról visszatér s a fiút Kovács Mártonra bízta átadásra.

Kovács a saját fiát valamelyes német ruhába öltöztetve fölvitte az udvarba és átadta Toroczkaynak, de szorosán meghagyta nehogy egy szót is szóljon magyarul, csak integessen. A vége a lett, hogy Toroczkay megunt a gyermekkel bajlódást, megkérte hát Kovácsot tartaná magánál a fiút, ő majd gondoskodik élelemről s egyéb jó dolgokról is, mert nála a gyermekekkel jobban telik a fiu ideje. Nem kellett biztatás, hiszen csak ezt akarta Kovács Marci, a telet pompásan kihuzta. Hogy mi történt, mikor a hamisság kiderült, arról nem szól a krónika. De szól ám arról Gyallay Domokos, hogy a *Pásztortűz* élelme nagyon fogyatékn van Bekopogtat minden jó magyar házhoz és azt mondja: magyarok én nem értek a csalfa furlanghoz. Én becsületes magyar lapnak születtem. Én csak magyar lehetek ezután is. Nektek, akik szintén jó magyarok vagytok, át kell látnotok, hogy nélkületek, a ti segítségetek, az előfizetés nélkül — én a *Pásztortűz* nem élhetek.

Ha szeréteitek a becsületes, igaz magyar írást, jöjjetek tartsátok fenn a *Pásztortűzet*. Gyallay Domokos, Reményik Sándor és az írók gárdája áll a *Pásztortűz* mellett minden erejével és minden áldozattal.

Uj előfizetők máris jelentkeztek. Hisszük hogy többen jönnek ezután.

B. Gy.

.....

Dicsőszentmártonban február 14-én este 7 órakor az egyházközség kulturtermében szépen sikerült vallásos ünnepély tartott. Bibliát olvasott Gvidó Béla esperes, ki az estélyt imával nyitotta meg. Felolvasott Bartók Endre ádámosi lelkész, Abrányi „Diligis me” költeményét előadta Péterffy Mihály széplaki lelkész, énekelte Péter Margit okleveles tanítónő. Török János vezetése alatt közreműködött az egyházközség szépen fejlődő dalköre. Elő- és záróéneket a közönség együttesen énekelte. A szépen sikerült estélyen a tágas termet zsufozásig megtöltötte az áhítatos közönség.

TŰZHELY MELLETT

Jóság és — kövérség.

Most fedezték fel a világ legkövérebb emberét, aki — a feljegyzések szerint — minden eddig élt kövérnél súlyosabb. Los Angeles-ben él ez az ember-kolosszus, 23 éves és máris 787 fontot azaz kb 393 kilót nyom. Harry R. a neve, családi nevét nem publikálják, mert a család nem óhajtja az ilyen fajta reklámot. Tudományos körök is érdeklődtek e rendkívüli kövérség után s alapos megvizsgálása után a következő megfigyeléseket adták közé a Current Science című folyóiratban:

Harry R.-on alapos megvizsgálása után két tünetemény volt észlelhető. Egyik — az első pillantásra is látható — abnormális kövérsége, a másik rendkívüli lelki egyensulya, nyugodtsága, jósága. Mi ennek a két tüneteménynek a magyarázata és az összefüggése egymással?

Az agyvelő legelső részénél, a koponya alapzatának kis bemélyedésében van egy puha mirigy. A vérkeringés átmegy rajta, de más vezeték nem megy ki belőle, ezért vezeték nélküli mirigynek nevezzük. (az író arra céloz, hogy ez a mirigy kiválasztott terméket közvetlenül a vérbe üríti). A mirigy tudományos neve különben: pituitaris-mirigy. Ez a név a latin „köpni“ szóból ered s arra a régi feltevése vonatkozik, mely szerint a szájban levő „saliva“-t nyálat ez a mirigy választja ki. Ha ez a feltevés nem helytálló is, de ez a mirigy tényleg igen fontos szerepet tölt be, mert olyan nedvet választ ki, amely sokkal nagyobb hatással van a szervezetre, mint bármiféle folyadék a szájnak. Ennek a mirigynek a váladéka ugyanis felszivódik a vérbe s határozott formában befolyásolja a test növekedését. Ez a nedv szabályozza azt, hogy az elfogyasztott tápanyagból — emésztés után — mennyit asszimiláljon a test s mennyit rakjon le zsiradék gyanánt a bőr alá. Ha ez a mirigy túl aktív, a test hő és energia kifejtése mind felhasználja a zsiradékot s az ember sovány lesz. Ha pedig ez a mirigy nem eléggé aktív, akkor a test csak keveset asszimilál a megemésztett tápanyagból s a többbit mind zsiradék alakjában raktározza el. Ez az oka a kövérségnek. Ezért nem segít a böjtölés a soványító kuránál. Bármily keveset is együnk, annak a kevésnek is legnagyobb százaléka zsírrá válik s legfeljebb azt érzük el vele, hogy a test szükségleteire jutó rész oly csekélylyé redukálódik, hogy általános elgyengülést, a betegségekkel szembeni ellenálló erő megfogyatkozását idézzük elő.

Most jön azonban a dolog — ránk nézve — fontosabb része: miért jár együtt a kövérséggel a lelki nyugalom és a jóság?

A harag lángja egy másik mirigy váladékából táplálkozik, az

adrenális mirigyek (egy pár) váladékából, amelyek a vesék felett vannak. Ezekből a szintén vezeték nélküli mirigyekből a vér felszívja azt a folyadék mennyiséget, melyet a harag vagy a félelem kitörése alatt felhasznál. Akinek jól működnek az adrenális mirigyei, az izgékony, tulaktív, ingerlékeny, akinek pedig gyengék ezek a kiválasztó szervei, az nyugodt és csendes.

Az élő lények, emberek és állatok egyaránt, erősebbek, amikor harag vagy félelem fogja el őket. Ez a többlet erő az adrenális mirigyek váladékából áll rendelkezésre.

Dr. Himerich, a kiváló biológus, nem régen érdekes kísérletet végzett. Egy ketrecben összezárt egy kutyát és egy macskát, de úgy lekötözve, hogy egymáshoz nem férhettek. A két régi ellenfél valószínűleg tájékozott, a kutya a dühtől, a macska a félelemtől. Amikor tetőfokára ért ez az izgalom, a tudós és segéde vérmennyiséget vettek az állatok ereiből s megállapították, hogy a vér most sokkal több zsír-tartalommal bír, mint az előtt. Ennek, valamint más kísérleteknek az eredményeképpen megállapították, hogy az „adrenalin”, az adrenális mirigyek váladéka, bő mennyiségben ömlik a vérbe a harag vagy a félelem izgalma alatt. Az adrenalin viszont a test zsír-tartalmából választódik ki, hogy az izmok fokozott munkáját elláthassa. Könnyű belátni tehát, hogy a sokat haragvó és gyűlölködő ember miért veszít állandóan kövérségéből. Ennek az ellenkezője szintén érthető. A nyugodt, békés vérmérsékletű embernek nincs szüksége adrenalinra fokozottabb mértékben, nem veszi igénybe teste zsirtartalmát, kövér marad. Ez magyarázza meg azt is, hogy miért jár olyan súlyos következményekkel kövér emberre nézve a szokatlan heves kitörés vagy dühroham.

Elmondható tehát, hogy általánosságban véve, a kövérség és jószág együtt járnak. De nem azért jó valaki, mert kövér, hanem azért kövér, mert jó. Kivételek természetesen vannak. Mindez csak az általánosságban áll fenn. De mint ilyen, csak általánosságában érvényes megfigyelés is: figyelemre méltó ez a tudományos megállapítás.

Sz.-I. S.

Fák.

Irta: *Kilmer Joyce.*

**Szebb költészetet nem találtok,
Mint Isten verseit: a fákat.**

**Éhesen le, a földre hajtva
Tapadnak a szűz itálokra.
Lombos karjukat égre tárva
Néznek fel Isten hatalmára.
Hajukban zengő madár fészkel,
Míg csak a nyár az őszben ég el.
A fél fejükre szűz hóit tapaszt
S róluk látjuk, ha jön, a tavaszt.**

**Derseket – én is kifalálok,
De csak az Isten teremti fákat.**

Angolból fordította Sz.-I. S.

Az unitárius egyház az anyagi megsemmisülés szélén.

Az egyházi vezetőség jajkiáltása . . .

A leredukált 1932. évi államsegély lehetetlenné teszi a három és félszáz éves történelmi egyházat. Beszéljenek a számok.

Az 1932. évi állami költségvetésbe az unitárius egyház államsegélye 2,273.212 leu-ban van megállapítva a hívek lélekszámának arányában. Mindjárt első olvasásra gondolja el az olvasó, mit jelent ez az ezelőtti évek 11,259.608 leu összegű államsegéllyel szemben. Nemcsak nyomoruságos, hanem lehetetlen helyzetet.

Az unitárius egyetemes egyháztól 6000 hold ingatlant sajátítottak ki, az egyházközségektől 5000 holdat. Az agrártörvények szelvényeinek jövedelmei mit jelentenek, azt tudjuk.

Hogy osztotta fel a költségvetés a járandóságokat: a püspöknek az eddigi havi 25.910 lei netto fizetés helyett jut 5850 lei; egy teológiai tanárnak az eddigi 21.682 lei fizetés helyett jut 3565 lei.

A központi tisztviselői személyzet és közigazgatás költségeire az eddigi évi 985.860 lei helyett 203.172 lei; a teológiai akadémia fenntartására az eddigi 1,616 160 lei helyett 294,300 lei.

A lelkészi fizetések államsegélye (kongrua) az eddigi 8,231.316 helyett 1,767.340. Ez összegből egy lelkésznek a szolgálati ideje szerint havi 730 leitől 1600 lei-ig jut.

Ez az államsegély a létminimum legalsó fokának sem felel meg azzal a történelmi múlttal rendelkező egyházzal szemben, mely jóllehet lélekszámra nézve kevés, de az emberi kultúra, haladás zászlóvivője, a hit és lelkiismereti szabadság megtestesítője volt Erdélyben.

Nem felel meg akkor, amidőn a vallásügyi törvény 31. cikke szerint az államsegélyek nemcsak a hívek számával kell arányban legyenek, hanem „*az illető felekezetek anyagi helyzetével és valószínű szükségleteikkel*“.

Tudjuk, hogy a többi kisebbségi testvérfelekezetek is hasonló helyzetben vannak, de náluk a fizetési összegek még sincsenek a létminimumon alól, mert a ref. és a szebeni ev. püspök 18 600 leit, a teológiai tanárok 11.000—14.870 lei fizetést mégis csak kapnak havonta, lelkészeik azonban náluk is gyengén vannak segítve.

Az állam kormányzatnak be kellene látnia, hogy a birtokai elvétele által csaknem minden jövedelmétől elesett és a gazdasági válság miatt szegénységbe, nyomorba jutott hívekkel nem lehet ma egyházat fenntartani.

Az unitárius egyház Képviselő Tanácsa megtett minden szükséges lépést a végső veszély elhárítására. Küldöttség volt a kormánynál, ahol a rendkívüli hitel terhére kaptak is szóbeli ígéretet, kérte a Magyar Párt közbenjárását, de azért szükségesnek látja az egész közvélemény figyelmét a meglevő tényleges helyzetre felhívni.

Ü. I.

Megemlékezés Boros György bencédi áll. elemi isk. tanító kibucszuzásáról.

Egy ritka értékes munkaerő lépett le a közélet szinteréről. Boros György bencédi énekvezér-tanító elbucszuzott hiveitől s nyugalomba vonult. A nép-kultúra érdekében folytatott munkássága egyike volt az eléggé meg nem becsülhető, eléggé nem méltányolható önfeláldozó küzdelemnek. Régi szabásu ember ő, aki sohasem azt nézte, hogy munkájáért ki fizet és mennyit, hanem hogy milyen célok szolgálatában áll. A szép Nyikó-vidék szülte és nevelte s e vidék szelleme megfogta a lelkét, meghatározta küzdő pályáját s kifaragta jellemének körvonalait. A nép szolgálatában állott, de nem úgy hogy önző célokra kihasználja a néplélek nemes vonásait s abból táplálkozzék, hanem a szó igazi értelmében az életét annak szentelte és áldozta.

Kadácsban született 1878-ban az apja által vezetett iskola helyiségében. Mintha a sors keze helyezte volna bölcsőjét az iskolába ezzel a szóval: ez a te helyed, ez a te küzdő pályád. Tanulmányait a székelykereszturi unitárius gimnáziumban és a Tanítóképzőintézetben végezte. Mint énekvezér-tanító több községben működött. Székelykálban (1897—1901), Medeséren (1901—1907), Kobátfalván (1907—1917), Recsenyében (1917—1925) és Bencédben (1925—1931).

E 34 évre terjedő pálya azonban megszakadt a háboru alatt, amelyet végig küzdött. Háborus szolgálat is olyan volt mint a többi: lelkiismeretes, a kötelességekben nem válogató, a veszélyektől nem féltő, nem huzódozó, hanem kitartó és a hűségben végletekig becsületes. A háboru elején 1914-ben bevonult mint népfőlkelő és 1919-ben jött haza mint hadnagy.

Bár szerénysége sohasem kereste a babért, azért mégis mindenütt elnyerte az elismerés koszoruját. Már mint képezdei növendék a gyümölcskertészetért aranyérmét kapott. Székelykáli tanító korában a tanításért a második díjat vitte el. Kobátfalvi tanító korában a m. kir. földművelésügyi miniszter elismerő oklevéllel és 200 korona jutalommal tüntette ki. Majd ismét az iskolán kívüli népnevelésért a m. kir. közoktatásügyi minisztertől két ízben elismerő oklevelet és 100—100 korona jutalmat nyert. Háborus kitüntetései: Károly-kereszt, bronz, signum és két ezüst érem. Akik közelebbről ismerik őt, azok tudják, hogy ezeket a kitüntetések nem a pártfogás, nem az érvényesülés felé való törtetés, hanem a valódi érdem szerezte meg.

Kibucszuzása 1931. november 8-án történt. Bár barátai és tisztelői fényes ünnepség keretében óhajtották volna a bucsu érzelmeit kifejezni, ő ismert szerénységénél fogva, kitért az ünnepeltetés elől és a legszűkebb körben csak hiveitől bucsuzott el. A zsufozásig megtelt templomban megható beszédet intézett hiveihez, amelyben tapasztalatait, leszűrt igazságait azoknak lelkére kötötte utolsó tanításul. Beszédjében két gondolat volt különösen megkapó: a legfájóbb csa-

lódása és legnehezebb feladata. Legfájóbb csalódása az volt, amikor szülőfalujában, ahová minden kedves emlék vonzotta, a választási küzdelemben elbukott. Legnehezebb feladata pedig a saját lelkének átférfalódása volt az imperium változás után. Amikor az országhatárok megváltoztak, nem változott az ég, nem változott a föld, nem változott az esőcsepp és nem változott a barázda, sem a gyermeki lélek, csak a tanító munkája változott meg. Itt nem úgy kellett szántani, mint azelőtt s nem azokat a magvakat kellett hinteni a gyermeki lélekbe. Nemes lelke s megértő szíve azonban itt is megtalálták az utat s ezt a feladatát is megoldotta szépen.

Az ünnepélyen sorra bucsuztak tőle tanítványai az iskolás növendékek, akik virágcsokrot nyujtottak át. Az ifjuság nevében Benczédi József, a község tanácsa és testületei nevében Pap Mózes, az egyház nevében lelkész mondtak még köszönő és elismerő szavakat. Az ünnepély befejezéseképp Izsák Domokos szavalt a alkalmi költeményét, amely könnyekig meghatotta az ünnepeltet és gyülekezetét. Végül az „Utaid Uram mutasd meg“ zoltár éneklésével befejeződött közöttünk e szép közéleti munkásság, melyet a Gondviselés jutalmazzon meg még hosszas földi boldogsággal és békés megalégedett étellel.

Marosi Márton.

Mózes. *)

I. rész.

A gyékény kosár.

A palota márvány-lépcsőin a szolgák
Mélyen lehajolnak, saruikat oldják.
Nesztelen léptekkel arany zsámolyt visznek,
Erre ültetik a fáraót a tiszték.
Országába akar utazni a király,
Megnézni, mit hozott földjére a vizár,
Mert a szent Nilus árjának iszapja
A föld minden kincsét királyának adja.

A fáraó elé szorgalmas aratók
Arany Kalászt visznek leróni az adót.
Kiválik a népből József ivadéka,
Jákos nemzetsége, délceg maradéka.
A király haraggal kérdi: „Miféle nép
Élődik itt s népem ősi jussába lép?“
„Szent fáraó, — mondják remegve a szolgák —
E népet őseid Kánaánból hozták“.

*) Régi tervünk, hogy a bibliai történeteket versben tárjuk gyerekeink elé. Most az első kísérletet közre adjuk. Kérjük lelkész és tanító, valamint szülő fiait, hogy próbálják ki, hogyan szeretik a gyerekek a bibliai történeteket versben hallani. Az eredményről kérjük a szerkesztőséget levélben értesíteni.

Szerk.

„Pusztuljon hát e nép Egyiptom földjéről,
Mert csak kigyó fajzik az idegen vérből.
A vizemet issza, eszi a kenyeret,
Elveszi majd egyszer tőlem a földemet,
Leüti fejéről az arany koronát,
Bitorolni fogja nagy fáraók trónját.
Sivatagban hordjon apraja és nagyja
Durva kősziklákat királyi parancsra“.

Jákob ivadéka, József áldott népe
Sziklák alatt roskad s vér a verejtéke.
Ostor csattan hátán, bilincs csörren lábán,
Halál-bagoly vijjog gyöngé sátor házán.
Kisdednek, anyának sincsen itt irgalom,
Csak az boldog, akit elfed a sirhalom.
Mert még a hitvest sem szabad megsiratni,
Kőre köveket kell nagy parancsra rakni.

Minden nap kinjára éj borul a földre,
Izraelnek népe leborul a rögre,
Sajgó imádsággal fordul Jehovához,
Mindenek urához, legnagyobb királyhoz:
„Tebenned biztunk eleitől fogva,
Hadd legyen népednek majd boldogabb sorsa,
Szárítsd fel, jó Urunk, vérünk veritékét,
Küldd el nekünk, óh, a szabadság vezérét“.

Jákob népe így sem hulott le a porba,
Mert őt a nagy Isten védő keze óvta.
Halál helyett élet támadt az anyákban,
A zsidó nép egyre gyarapodott számban.
Fáraó haragja magasabbra lobban,
Rettenetes, átkos parancsot ad nyomban:
„Zsidó anya fiát, aki most született,
Halál-habok közé a vízbe vessetek!“

A vészhir átsivit Egyiptom határán,
Könnyfodrok támadnak Nilus vize árján.
Gyászba borult a föld, megrendül az ég is,
A nép irgalmat kér, de a király mégis
Utnak indítja a lándzsás vitézeket,
Hogy ártatlan anyák kebléről gyermeket
Szentségtörő kézzel durván letépjenek
S halál habok közé a vízbe vessenek.

Megárad a Nilus a sok gyermek testtől,
Vér ömlik beléje a sok fájó sebből.

Vészesen hullámszik, áttöri a partot,
 — Még az ő szive is fájdalomtól sajgott —
 Nem ismer már gátat, előnt hegyet, pusztát,
 Halálra keresi Egyiptomnak urát.
 Jaj, ha ráakadna, sok haragos habja
 Széttépné, szétzuzná sok ezer darabba.

* * *

Szegény Jókebednek, a zsidó asszonynak
 Jáhvé fiut adott szívzszagató gondnak.
 Oh milyen szép gyermek, rózsás picit arca,
 Gömbölyű kis teste, gógicsélő hangja.
 Rózsaujjú kezét, ártatlan két szemét
 Isten adta s mégis Tőle hogy elvegyék?
 Nem! — nem! sikolt, sirva, örjöngve, Jókebed
 Nem hagyja elvinni drága kis gyermekét.

Reszkető kezével pólyába takarja,
 Sötét kamrájából kivinné a napra.
 Jaj, dehogy vinné ki, ellenség elébe,
 Hogy gonosz katona szívéből letépje!
 Dehogy viszi, dehogy! — sötét zugba rejti,
 Titkon adja keblét anyatejjel neki,
 Leborul a földre, kezét szíven tartja,
 Fájó imádságot rebeg siró ajka:

„Uram, te nagy vagy, végtelen hatalmad
 Könyörgő szavamra segítségül adjad,
 Izrael lányinak e nagy inségében
 Irgalom, kegyelem legyen fenn az égben.
 Te erős vagy, Uram, szolga nép királya,
 Minden zsidó, halld meg, nagy nevedet áldja,
 Küldj népednek erős, bátor szabadítót,
 Vezesse uj földre a nyomorgó zsidót!”

Jókebed asszonynak áhitatos szája
 Mindennap felnyilott könyörgő imára,
 De ha az utcának köve nagyot koppant,
 Sajgó szive félve, szagatóan dobbant.
 Gyermekéhez futott, keblére ölelte,
 Nehogy egy katona hullámsirba vesse.
 Nappal volt az éje, éj a nap sugára,
 Csak veszély ne jöjjön drága kis fiára.

Szive szólt neki Isten szent szavával,
 Hogy mentse meg fiát egy gyékény kosárral,

Szorgos kézzel fonta, szurokkal bevonta,
Párnával bélelte ringó bölcső módra.
Három hónap óta rejtegette fiát,
A kosárba tette és az utra kiállt,
Kémlelve figyelte a sötét éjszakát,
Lopakodva vitte a kincses kosarát.

Nilus vize partján a nádas vizébe
Tette a kosarat a szent viz ölébe.
Ringó habok enyhén rengették a bölcsőt,
Altató dalokat dudoltak a szellők
És az édes anya forró könnye árja,
Esdeklő szavakkal Jehovát imádkozta :
„Hatalmas Isten, a fiut neked adom,
Védd meg szent kezeddel, benned bízokodom“.

Hajnál rózsasarca mosolygott az égen,
Lehajolt, megmosdott a Nilus vizében.
A királykisasszony, a fáraó lánya,
Felébredt aranyos gitárok hangjára.
Herceg-lányok dala, szolgálak fényes hada
Kisérté urnőjét le a Nilus partra.
„Mit hallok — szól félő hangon a király-lány —
Gyermek sir a Nilus halál hullám-ágyán“.

„Nézzétek a vizen gyékény kosár lebeg,
Abba rejtették el a síró gyermeket.
Menjetek szaporán, hozzátok el nekem.
Apám haragjától én megóvóm, védem.
Szegény kicsi pára, anya vesztett árva,
Ne félj, irgalmat ad neked a király ma.
Kicsi vízben talált, anyád helyett anyát
Fogadok én neked édes keblü dajkát“.

Édes keblü asszonyt kerestek a szolgálak,
Szegény Jókebédet dajkának fogadták.
Jókebéd remegve ment a király-lányhoz,
Kicsi fiát csókkal ölelte magához.
„Anyja leszek — mondta — gondos hű dajkája,
M megbizhatól bennem királynak leánya.
Keblemmel táplálom, vízzel megfürösztöm,
Hajnál órán arany-sugárral öntözöm“.

Itt van ez a gyűrű — szólt a király lánya —
Ez majd megvédi őt, ha valaki bántja.
Gyémántgyűrű fénye, király-leány éke,
Ott volt Jókebédnek reszkető kezébe,

Boldogságnak kulcsa, mennyországnak zára
 Volt a gyémántgyűrű Jókebed számára.
 A király-lány kezét, ruhája szegélyét
 Megcsókolta s hazavitte édes kicsi vérét.

Friss polyába tette, párnára fektette,
 Édes anyatejjel táplálta, etette . . .
 Leborult a földre, patakozott a könnye,
 Két kezét imára fogta csendben össze:
 „Te benned a hitem, óh, Uram megtartott,
 Szavad eltörli a királyi parancsot,
 Mert Te vagy egyedül mindenek királya
 S megtartod azt, aki szent nevedet áldja“.

Dobai István.

A következő rész folytatja Mózes történetét. Jövő számunkban ezt is hozni fogjuk.

.....

NŐK VILÁGA.

D. F.-Egyletünk női szépen sikerült kötökét rendeztek a püspöki lakásban, február 4-én, a következő műsorral: Angliai élményeiből felolvasott Pálffy Rózsika. Zongorázott Utó Mária. Hegedűn játszott Tepser Richárd. Énekelt Puksáné Boros Irén. A kiváló előadókat nagy és lelkes közönség élvezte és tapsolta végig.

Hasonló kötöke volt március 3-án, mikor is S. Nagy László felolvasott, Márkos Albertné és a Márkos fivérek triója, Pap Dodó szavalata és Ürmösi Magda éneke fejezték be a közönség gyönyörködtetését.

Az utolsó kötökét április 1-én fogják megrendezni a következő műsorral: Zongorán játszik Raffai Andrásné, énekel Gyallay-Pap Domokosné, „Karcolatok egy ujságíró életéből“ előadja Végh József, tréfákat ad elő Weress Jenőné. Március 17-én pedig művészi hangversenyt rendeznek a püspöki lakásban, mire kolozsvári olvasóink figyelmét előre is felhívjuk.

A Nők Szövetsége februári kötökéjét első elnöke, Ferencz Józsefné emlékének szentelte. Leányotthonunk néhány nagyobb növendékének éneke után Ürmösi Károlyné meleg érzéssel és költői lendülettel megírt emlékezése olyan elevenen állította elénk elhunyt nagyszonyunk mindnyájunk részéről mély tisztelettel szeretett alakját, hogy könnytelt szemmel egytől-egyig úgy éreztük, a lelkünkben szólt. Kriza Judit szavalata és Gálné Arkosy Ilus zongorajátéka méltóan

emelték az összejövetel hangulatát. Nőszövetségünk évek óta tartja a téli hónapok második hetében kötőkéit, de talán még nem volt kötőkénk, melyen olyan szép számban gyűltünk volna össze, mint most a kegyeletes emlékezés jegyében. És akik együtt voltunk, úgy éreztük, hogy az az igazi asszonytypus, melynek képviselőjeként főtitkárunk hivatott tolla nagyszonyunk alakját megrajzolta, nőszövetségünk valódi eszményképe. A Nők Szövetsége választmánya Ferencz Józsefné halálakor tartott rendkívüli gyűlésén megszavazott 3000 leus alapítvány rendeltetése felől a februári választmányi gyűlés határozott. Tekintve, hogy ma a pénzbeli alapítványok sorsa bizonytalan, úgy véljük kegyeletünket legmegfelelőbb módon megörökíteni, ha e pénzen a Leányotthonba két ágyat állítunk első elnöknőnk emlékére. Mídőn ágyakciónk első felhívását közzé tettük, ő volt egyike a legelsőeknek, ki szeretett férje emlékére ágyat adományozott. Ezen Ferencz József püspökünk nevét viselő ágy mellett áll az, melyet Br. Bánffy Ferencné édesatyja Br. Petrichevich-Horváth Kálmán mindnyájunk számára feledhetetlen főgondnokunk emlékére ujabban adott. Br. Petrichevich-Horváth Kálmánné szintén már első időben adományozott egy ágyat. Különben ágyakciónk teljes elszámolását legközelebb közzétesszük. A Nők Szövetsége márc. 9-én szerdán délután 5-kor tartja következő kötőkéjét, melyen a középosztály anyáinak mai súlyos problémáit tárgyaló előadáson kívül ének és zeneszámok lesznek. Ezen a kötőkén fogjuk vándor kosárakciónkat is ismertetni. Egy héten át 8—10 szorgalmas és lelkes tagunk minden délután összegyűlt és 4 kosárban gyermekkelengyéink készen várják, hogy megkezdjék vándorutjukat. A mai, különösen nehéz viszonyok között legfontosabb kötelességének tesz eleget Nőszövetségünk, ha elsősorban fiatal anyák ártatlan kisdedeit részletes segítségben. Természetesen igyekezni fogunk idővel még több ilyen vándor kosarat is készíteni, hogy lehetőleg vidékre is mentől többet adhassunk. Az első kosár az „Anna” nevet viseli Ferencz Józsefné Gyergyai Anna emlékére.

.....

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Kedves olvasóinknak és munkatársainknak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk!

Házasság. Rostás Dénes erzsébetvárosi h. lelkész afia február hó 14-én vette feleségül Nagy Erzsikét, Takáts Erzsébet (volt Nagy Sándorné) leányát Zilahon. Az egyházi szertartást az Iparos Olvasó Egylet dísztermében tartották meg. Tanuk voltak: Papp István zilahi tekintélyes polgár és Hadházy Sándor egyházi pénztáros afia. Az egyházi szertartást Fikker János kövendi lelkész, a vőlegény barátja végezte, megható beszéd után, Istentől áldást könyörögve az ifju boldog párra. Esküvő után a menyasszony nagyanyjánál özv. Takáts

Endréné vendégszerető házánál gazdag lakoma mellett, a késő hajnali órákig — az ifju pár elutazásáig — nagy társaság ünnepelte az ifju párt. Istennek gazdag áldását kérjük az ifju párra!

A kövendi unitárius népes egyházközség február 2-án tartott közgyűlésében a szavazatok nagy többségével Fikker János akadémia-lelkészjelöltet választotta meg rendes lelkésznek, kit a főtiszt. püspök ur ki is nevezett és állását február 28-án foglalta el. Beköszöntő ünnepségekről lapunk jövő számában hozunk tudósítást.

Szorzány-könyvtáraink kezelőihöz. Szeretettel kérjük azokat a szorzányokban lakó unitárius testvéreinket, akik a hozzájuk küldött kölcsön-könyvtárak kezelését elvállalni szivesek voltak, írják meg az Unitárius Iratterjesztő címére (Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium), hogy hány könyvet adtak ki eddig olvasásra és hogy általában milyen sikerrel folyik a kölcsön-könyvtár hiterősítő munkája. A közel jövőben újabb könyvekkel kívánjuk gyarapítani a szorzány-könyvtárakat, de csak oda fogjuk ezeket megküldeni, ahonnan jelentést kaptunk.

A spanyolnátha-járvány ugyancsak súlyosan nehezedett rá Kolozsvárra. Jóformán nincs egyetlen unitárius vezető emberünk sem, akit rövidebb-hosszabb ideig ágyba ne döntött volna ez az alattomos betegség. Néhol súlyosabb komplikációkat is okozott, tüdőgyulladás, mellhártyás szövődményekbe ment át; hála Istennek, azonban halálesetét még nem eredményezett.

Halálozás. Csókfalvi Raffaj Zsigmond ny. unitárius lelkész, életének 77-ik évében hosszas szenvedés után február 14-én elhunyt. A verespataki egyházközségnek 44 évig volt pásztora, majd nyugalomba vonulása után Kolozsvárra költözött. Itt is halt meg. Az Úr fogadja magához hű szolgáját, hogy legyen a pásztorból bárány az örökkévalóság fényes mezején, Isten áldó kegyelmének tündöklő napja alatt! — Özv. *Borbély Lajosné* szül. *Becsky Rozália* életének 85-ik, özvegységének 25-ik évében hosszas szenvedés után, február 27-én elhunyt. Az elköltözöttben Józán Miklós, budapesti püspöki vikárius ur édesanyját gyászolja. Nyugalma legyen csendes, emléke áldott!

.....

Irodalom.

Előfizetési felhívás. „*Ime az ember!*” címmel Weress Béla unitárius lelkész egy prédikációs kötetet óhajtt kiadni, amelyben beszédek és imák alakjában a „*ma*” *prédikátorának eszménye, hite és reménye jut kifejezésre.* A beszédeket és imákat, amelyek teljes egészében a változott viszonyok hatása alatt íródtak (minthogy lelkészkedése kezdeti ideje 1920. év) mély vallásos és szociális érzés, szabadelvűség és öntudatos magyar szellem jellemzik. A munka körülbelül 10—11 iv (160—170 oldal) terjedelmű lesz. Finom papi-

ron nyomva kötet alakban jelenik meg. Ára, a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel csak 90 Lei. A tiszta jövedelem a váratlanul válságos anyagi helyzetbe jutott petrozsényi egyházközség felsegítésének nagy célját fogja szolgálni. A könyv márciusban fog megjelenni. Fenti könyvet a magunk részéről is ajánljuk olvasóinknak úgy a nemes cél, mint a szerző ismert és áldásos egyházi múltjára való tekintettel.

Kovács Lajos: Ébresztgetés. Hiterősítő tanítások. Elmélkedések. Kézdivásárhely. 1931. 188 old. Ára 100 leu. Tiszta jövedelem a brassói unitárius templom építésére szolgál. Az Unitárius Irodalmi Társaság szakkönyvtárának 2 száma képpen jelent meg fenti munka, mely 32 egyházi beszédet és 3 értekezést foglal magában. Ritkán láttunk könyvet, melynek a címe jobban fedné tartalmát, mint ez. Egy hívei életét és lelki szükségletét jól ismerő lelkipásztor céltudatos kalauzolásáról tanuskodik e könyv minden oldala, melynek olvasása minden unitárius hívőnek haszonnal jár. Kár, hogy lapunk szűk terjedelme miatt nem térhetünk ki részletesebben erre a könyvre sem, így is azonban melegen ajánljuk azt olvasóink figyelmébe.

A Kolozsvári Unitárius Kollégium értesítője az 1930-31. iskolai évről. Közli Gálffy Zsigmond igazgató. Kolozsvár, 1932. Minerva. 53 old. Az elhunyt Dr. Várady Aurélról és a nyugalomba vonult Hidegh Mihályról irt tömör jellemzés mellett, a kollégium iskolai évének az eseményei áttekinthető, gondos feldolgozásban táruznak az olvasó elé román és magyar nyelven.

Cs. Lázár László. Isten és ember. Bp. 1931. 30 oldal. Szerzőtől már két hasonló tartalmu kötet jelent meg: „Egy természettörvény és az emberiség jövője“ és „Mindenkinek“. A világ és az élet mélységeit kutató és megérteni vágyó lélek megkapó elmélkedéseit tartalmazza ez az újabb könyve is, melyre még vissza fogunk térni.

.....

**Küldjétek gyermekeiteket minél tömegesebben
a kereskedő és iparos pályára!**

.....

**Alapítói díj 1000 leu, minek ellenében
az Unitárius Közlöny ingyen jár!**

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L. egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 1000 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17